



Mürüvvet ULUSOY DENİZ

IX. Hafta

Fidanlıklarda Yetiştiricilik

Fidanlıklarda Yıllık Bakım İşlemleri II



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Amonyum Sülfat: Bu yapay gübreden başlangıçta bir litre suya 1,09 g ilave edilir.

Süperfosfat veya triple süperfosfat:

Başlangıçta Süperfosfat litreye 366 miligram (0,366 g),
Triple süperfosfat ise 160 mg (0,160 g) gübre kullanılmalıdır .

Potasyum sülfat: Bu gübre birinci periyotta 1 litre suya 400 miligram (0,400 g)

Demir Sitrat veya şelat (chelate): Bir litre suya 33 miligram (0,033 g) hesabi ile hassas bir şekilde tartılarak kullanılmalıdır.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Tüp başına sulu gübrenin miktarı 40–50 mililitre olacak şekilde hesaplanmalıdır. Sulu gübre ilavesi tüplerin altından çıkana kadar yapılmalıdır. Bu şekilde bir litre eriyikle 20–25 fidan gübrelenebileceği belirtilmektedir. Yetiştiriciliği yapılan fidan için gerekli sulu gübre miktarı şu şekilde hesaplanabilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Örneğin 40000 adet tüplü fidan gübrelemek için $40000:20=2000$ litre gübre eriğine ihtiyaç duyulmaktadır.

2000 litre suya katılacak gübre miktarı ise:

Amonyum sülfat : $1,09 \times 2000 = 2180$ g

Triple süperfosfat : $0,160 \times 2000 = 320$ g

Potasyum sülfat : $0,400 \times 2000 = 800$ g

Demir sitrat(şelat) : $0,033 \times 2000 = 66$ g

Bu miktarlarda gübrelemeye çimlenme ve ikinci yaprakların çıkışından (%90 çimlenme gerçekleştiğinde), **iki hafta** sonra sulu gübrelemeye başlanır. Gübreleme haftada bir ve düzenli yapılmalıdır. Bu şekilde gübreleme **6 hafta** süre ile yapılması gerektiği belirtilmektedir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

7. haftadan itibaren aşağıdaki dozlarla uygulamaya devam edilebileceği belirtilmektedir.

Amonyum sülfat : 600 mg/l (0.600 g)

Triple süperfosfat : 332 mg/l (0.332 g)

Potasyum sülfat : 386 mg/l (0.386 g)

Demir sitrat(selat) : 33 mg/l (0.033 g)

Triple süperfosfat yerine 758 mg/l (0.758 g) süper fosfat gübresi de kullanılabilir.

Bu dozlarla gübreleme ise 3 veya 4 hafta süre ile yani yaklaşık Temmuz ortalarına kadar devam edilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Temmuz ortasından sonra fidanların kışa hazırlanması için aşağıda belirtilen gübre dozları ile fidan yetiştiriciliği yapılan yerin iklim şartlarına göre Eylül sonu veya Ekim ortalarına kadar devam edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Amonyum sülfat : 210 mg/l (0.210 g)

Triple süperfosfat : 500 mg/l (0,500 g)

(yerine süper fosfat: 1275 mg/l (1,275 g)

Potasyum sülfat : 371 mg/l (0.371 g)

Demir sitrat (selat): 40 mg/l (0.040 g)



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Fidan miktarına yetecek gübreler tartılıp, büyük kap içine ilave edilen suda iyice eritildikten sonra, ilave edilmesi gereken diğer su da katılarak sulu çözelti hazırlanmış olur. Gübreli eriyik konsantre olarak hazırlanır ve yağmurlama sistemine belirli bir oranda yavaş yavaş ilave edilir. Örneğin gübrelenecek 20.000 fidanımız olduğunu kabul edelim Tüp başına 50 cm^3 sulu gübre verebilmek için 1000'lük gübre solüsyonu hazırlamamız gerekir. Buna göre tartılarak hazırlanacak gübreler önce ayrı bir kapta 1–2 saat bekletilip iyice karıştırılarak suda eritilir. Sonra eriyik 1000 l'lik tanka boşaltılır ve tekrar iyice karıştırıldıktan sonra ucu süzgeçli hortumla veya yağmurlama sistemi ile tüplere eşit miktarda düşecek şekilde verilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

İkinci şık olarak gübreler hacmi belli olan bir kaptaki eritilir (örneğin 50 l). Yağmurlama sisteminin 1000 l suyu ne kadar zamanda attığı tespit edilir (örneğin 5 dakika). Konsantre gübre eriyiğinin yağmurlama sisteminin ana çıkış borusuna karışan borusu üzerindeki musluk dakikada $50/5=10$ l gübreli eriyiği sulama suyuna karıştıracak şekilde ayarlanır. Yağmurlama sistemi ile verilen sudan tüplerin dışına atılan miktar fazla ise gübrelemede bu husus göz önüne alınmalı ve o oranda fazla su ve gübre kullanılmalıdır. Her gübreleme işleminin bitişinden sonra fidanlar birkaç dakika temiz su ile sulanmalı ve yapraklar üzerindeki kalıntılar yıkanmalıdır.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

6. Gübreleme



Tüplü Fidanlarda Kullanılacak Gübreler ve Miktarları:

Diğer bir hesaplama şekli ise; gübreler hacmi belli olan bir kaptan eritilir (örneğin 50 l). Yağmurlama sisteminin 1000 l suyu ne kadar zamanda attığı tespit edilir (örneğin 5 dakika). Konsantre gübre eriyiğinin yağmurlama sisteminin ana çıkış borusuna karışan borusu üzerindeki musluk dakikada $50/5=10$ l gübreli eriyiği sulama suyuna karıştıracak şekilde ayarlanır. Yağmurlama sistemi ile verilen sudan tüplerin dışına atılan miktar fazla ise gübrelemede bu husus göz önüne alınmalı ve o oranda fazla su ve gübre kullanılmalıdır. Her gübreleme işleminin bitişinden sonra fidanlar birkaç dakika temiz su ile sulanmalı ve yapraklar üzerindeki kalıntılar yıkanmalıdır.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ



7. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele, Yabancıot kontrolü

Fidanlıklarda hastalık ve zararlılarla mücadele sağlıklı fidan yetiştiriciliği için önemlidir. Bu nedenle fidanlıklarda hastalık ve zararlı etmenlerinin alana bulaşması önlenmelidir. Yüksek nem bazı etmenler uygun ortam yaratacağından özellikle fidanlıklarda sel ve su basmalarına karşı koruma tedbirleri alınmalıdır. Fidanların şiddetli , sıcak ve soğuk rüzgarların etkisi altında kalmayacak şekilde konumlandırılmalıdır. Don zararından korumak için gerektiğinde örtüaltı yapılarından faydalanılmalıdır. Yaz sıcaklarından korumak içinde gölgeleme materyalleri kullanılarak fidanın daha sağlıklı gelişmesi için önemler alınmalıdır.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ



7. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele, Yabancıot kontrolü

Kuş ve Kemirgenlere Karşı Koruma ve Mücadele
Tavşanlar
Köstebekler
Fareler
Böcek Zararlarına Karşı Koruma ve Mücadele
Mantar Hastalıklarına Karşı Koruma ve Mücadele
Yabancı Ot Mücadelesi



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ



7. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele, Yabancıot kontrolü

Kuş ve Kemirgenlere Karşı Koruma ve Mücadele

İbrelili tohum yastıklarında güvercin, serçe, karga vb. kuşlar zarar yapar. Ceviz, kestane, meşe gibi tohumlara da kuşlar zarar verebilir. Kuş zararına karşı tohumlar ilaçlara kaplanıp ekilebilir veya tohum yastıklarını üzeri plastik örtü vb. materyalle üzeri kapatılabilir.

Tavşanlar

Tavşanların zararı ise; özellikle yapraklı ağaç türlerinin tomurcuk ve sürgünlerini kemirmesi şeklinde olabilir. Tavşan zararını önlemek için, 120–150 cm yüksekliğinde kafes tel çiti çekilebilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ



7. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele, Yabancıot kontrolü

Köstebekler

Köstebekler, toprak altında yollar (galeri) açarak fidanın köklerini kesmek suretiyle zararlı olurlar.

Fareler

Tarla fareleri tohumları çıkarır ve yerler. Genellikle ekim yastıklarını alttan kazarak zarar verirler.

Böcek Zararlarına Karşı Koruma ve Mücadele

Fidanda böcek zararı sık kontrollerle belirlenmelidir. Zararı ekonomik zarar eşiğinin üstüne çıkarsa kimyasal mücadele yapılmalıdır.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ



7. Hastalık ve Zararlılarla Mücadele, Yabancıot kontrolü

Mantar Hastalıklarına Karşı Koruma ve Mücadele

Devrilme hastalığı (Damping off) sebep olan mantarlar hem tohumu hem de tohumdan oluşan fideyi kök boğazından devrilip, çökmesi şeklinde etkiler.

Yabancı Ot Mücadelesi

Yabancı otlar, fazla büyümeden topraktan elle kökünden çıkartılıp, alınabilir. Büyüyen otlarla mücadele muhtelif el aletleri veya makine kullanılarak mücadele edilebilir. Yabancı ot çıkışıını önlemek için malç örtüleri veya kimyasal mücadele de yapılabilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

8. Budama



Gövde dal budamaları genellikle şaşırtılmış yapraklı fidanlar da uygulanan bir işlemdir. Ayrıca kıvrık dallar, çatallaşmış tepeler budanmak suretiyle alınır. Fidanlarda aşı yapılmışsa tek asli gövde bırakılıp, diğerlerinin zamanında ve usulüne uygun olarak budanır. Budamaya, genellikle şaşırtmadan 1 yıl sonra başlanır. Her vejetasyon (gelişme) döneminde, fidanın gelişme durumuna göre bir veya daha fazla budama yapılabilir. Şiddetli yapılan budamalardan sonra fidanda büyüme hızı artar.

Budama keskin budama makası ile yapılır. Çatallaşmış tepe sürgünlerinden gelişimi iyi olanlar dışındakiler ile kalınlaşmış yan dallar budanır. Fazla ve lüzumsuz dallar kesilerek budamaya devam edilebilir.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

8. Budama



Park-bahçe tanziminde peyzaj amaçlı yetiştirilen fidanlarda fazla budama yapılmaz. Park, bahçe ve süs bitkilerine form kazandırmak için budama yapılmalıdır.

Yerinde Kök Kesme (Budaması)

Bu budama ibreli, yapraklı ağaçlarda tohum ekim yastıklarında, kazık kök sistemi yerine, kuvvetli ve bol yan köklerden oluşan (saçak kök) kök sistemi elde etmek; gövdenin aşırı büyümesini yavaşlatarak kök/gövde gelişim oranını kök lehine çevirmek için yapılır.

Kök budamasından sonra fidanlarda kuvvetli kök gelişimi görülmektedir. Kök budaması yapılan fidanlar, fidanlıklarda yapılan şaşırtma (repikaj) sırasında veya bahçe ve parklara aktarıldıklarında yüksek tutma ve gelişim oranları göstermektedirler.



FİDANLIKLARDA YETİŞTİRİCİLİK

YILLIK BAKIM İŞLEMLERİ

8. Budama



Kök kesme işlemi zamanlaması yaraların iyileşebileceği dönemde yapılmalıdır. Çok fazla kesim yapılırsa bu durumda kök gelişimi olumsuz etkilenir.

Kök budamaları; paletli veya plastik tekerlekli traktörlerin ön veya arka tarafına takılan bir bıçak yardımı ile yapılır.

Kök budaması yapılacak tohum yastığının baş tarafına bıçağın istenilen derinlikte çalışmasını sağlamak üzere bir hendek açılır.

Bıçak bu hendeğe yerleştirilir, traktör yardımıyla çekilerek toprağın altından 18–20 cm derinlikte hareket ettirilir. Bıçak toprak yüzeyine aksi istikamette binde 2–3 oranında meyilli olmalıdır.

Kök kesimi yapıldıktan sonra yastıklarda meydana gelen çatlaklar hemen bastırılarak kapatılmalı ve fidanlara bolca su verilmelidir.